

Jan van Eyck, de raadselachtige

Biografische feiten. — Huibrecht „personage de légende”?
Jans voornaamste werken en hun dateeringen.

III (*).

Wij zullen thans een overzicht geven van het feitenmateriaal omtrent de gebroeders Van Eyck in het licht van de laatste kunsthistorische publicaties. Van de twee meest-geciteerde schrijvers, Beenen en Friedländer, korten wij de namen af tot B. en F.

In de eerste plaats dan Huibrecht van Eyck, „personage de légende”, zoals Emile Renard hem heeft genoemd, historische persoonlijkheid, zoals Beenen hem tracht te omlijnen, spookachtige figuur, wiens naam in hoofdzaak slechts tot ons komt uit het opschrift van het Gentsche altaar, bediscussieerd, sinds Dvorsjak, door alle kunstgeleerden.

Verder komt die naam, in verschillende spelling en zonder volledige zekerheid, wie er mee bedoeld wordt, nog voor in enkele akten, waaruit men wil afleiden, dat Huibrecht in 1425 het stadsbestuur van Gent twee ontwerpen van een schilderij heeft voorgelegd en dat hij in 1426 een sculptuur van den H. Antonius heeft beschuldigd.

Volgens Carel van Mander, den 16e-eeuwse schilder-biograaf, is Huibrecht omstreeks 1366 te Maaseyk geboren, Jan aldaar enkele jaren later. Maar voldoende gedocumenteerd zijn deze gegevens niet.

Hermann Beenen, in een artikel in „Pantheon” van April 1937, houdt krachtig vast aan de figuur van Huibrecht, dien hij als den eigenlijke pionier beschouwt, en stelt zelfs zoets als een biografie op. Tot 1417 zou deze oudste Van Eyck in dienst hebben gestaan van graaf Willem van Holland; in 1422 werkte hij bij Jan van Beieren te Den Haag, vervolgens, wellicht evenals zijn broer en leerling Jan, bij Philips van Bourgondië. In 1425 of eerder zou hij zich te Gent hebben gevestigd, waar hij klaarblijkelijk aan het Gentsche altaar heeft gewerkt en waar hij op of vóór 18 September 1426 moet zijn overleden. Wie de aanvankelijke opdracht van het veelvuldig heeft gegeven, ligt alweer in het duister: het donatorschap van Jodocus Vyd en Isabella Borluut heeft klaarblijkelijk slechts betrekking op den later door Jan verricht voltooïingsarbeid.

Tot deze vage en zwevende veronderstellingen bepaalt zich onze kennis aangaande Huibrecht van Eyck. Onvergelykelijk beter zijn wij ingelicht over zijn broer Jan.

Volgens Van Mander is Jan van Eyck kort na 1366 te Maaseyk geboren, waar Huibrecht, de oudere broer, zijn eerste leermeester was. Thans neemt men, op grond van een in 1936 gepubliceerd oud document, veel eerder, dat Maasricht de geboorteplaats der gebroeders is geweest, en men plaatst het geboortjaar in den regel ongeveer twintig jaar later. Jan werkte van 24 October 1422 tot 11 September 1424 voor Jan van Beieren, graaf van Holland, in het paleis te Den Haag. Op 19 Mei 1425 wordt hij benoemd tot hofschilder en varlet de chambre van Philips den Goede, 2 Augustus van dat jaar reist hij voor Philips van Brugge naar Rijsel, waar hij volgens Knuttel tot 1428 of later heeft gewoond.

Tot zijn dood in 1441 ontvangt hij van zijn broodheer regelmatig honorarium, niet alleen als schilder, maar ook als diplomatiek gezant. Op 26 Augustus 1426 staat een extra betaling geboekt voor een pelgrimstocht en een geheim reis; op 27 October worden weer twee geheime reizen gemaakt. In October volgt een andere reis in geheime opdracht, o.a. naar Doornik, in Februari 1428 gaat de tocht naar Rijsel en op 3 Maart d.v. wordt weer salaris uitbetaald.

19 October 1428 vertrekt de hofschilder met een gezantschap van zijn heer naar het hof van koning Jan I in Portugal, met wiens dochter Isabella Philips wilde huwen. Van Eyck moest een portret van de infante meebrengen. Met Kerstmis 1429 is hij terug en in 1430 verblijft hij te Brugge, dat blijkbaar meer en meer het centrum van zijn werkzaamheid wordt. In dat jaar begint zijn arbeid aan het Gentsche altaar, waar dus, als men aan de gegevens omtrent Huibrecht geloof schenkt, vier jaar lang niemand een hand naar had uitgestoken; 16 Mei 1432 is het groote werk voltooid. Dat Jan voor dit karwei te Gent heeft gewoond, blijkt niet.

Te Brugge heeft hij zich onderdehand in 1431 een huis gekocht en wel aan de Gillis Nieuwstraat, thans Gouden Handstraat, naar prof. Cornette mededeelt. Op zijn atelier ontvangt hij tusschen 17 Juli en 16 Augustus 1432 officieel bezoek der Brugsche burgemeesters en begin 1433 komt Philips van Bourgondië zelf er de jongste voortbrengselen van zijn gemalen gunsteling bekijken. Klaarblijkelijk is Jan, vooral na de voltooiing van de „Aanbidding van het Lam”, een gezene meester en een man in bonis geworden, alom gerespecteerd en in contact met de beste relaties, een Rubens van zijn tijd. In dat zelfde jaar 1433 leidt hij 27-jarige Margaretha — haar familienaam is niet bekend — als zijn gemalin naar het altaar. Zelf moet hij toertijd een man van op zijn minst in de veertig zijn geweest.

In de eerste helft van 1434 wordt hun eerste kindje geboren. Philips schenkt voor den doop een zilveren vaatwerk en verhoogt het salaris van den gelukken vader. Jaren van rustig werken volgen, jaren, waaruit slechts kleine incidentjes ons beelden zijn gebleven. Eens is er achterstand in de uitbetaling van het honorarium; een conflict dreigt en Jan schijnt er zelfs een oogenblik over te denken, den dienst van Philips te verlaten; maar een brief van den hertog maakt aan alle moeilijkheden een eind. In 1434, het jaar, waarin het vernaemde dubbelportret van Arnolfini en echtgenote ontstond, werkte Jan in opdracht van het

KUNST

door G. Hulin de Loo de aandacht is gevestigd.

Unieke meesterstukjes, vooral door het landschap- en binnenhuisgevoel, dat erin tot uiting komt, zijn de „Doop van Christus”, hierbij afgebeeld, de „Inzegening van een kerkhof”, „Ruiters in een landschap”, „De Judaskus”, „De H. Julianus en Martha in een zelschip”, „Madonna met vrouwelijke heiligen”, „Aanbidding van het Lam”, „Graaf Albrecht van Holland en zijn zoon, de latere graaf Willem IV, aan het strand der zee in dankgebed na de overwinning op de Friezen in 1398” (A. Jolles), „Geboorte van Johannes den Dooper”, „Doodemnis”, „Het vinden van het H. Kruis door de H. Helena”, juweeltjes, die ze mogen nu van de hand van den jongen Jan of, zoals Hulin en Beenen betoogen, van den rijpen Huibrecht zijn, met recht de incunabelen van de geheele Nederlandsche schilderkunst kunnen worden genoemd, omdat men er in klein bestek eigenlijk alles vindt, wat onze vaderlandsche beeldende kunst groot heeft gemaakt.

Ben andere groep uit deze miniaturen geeft Hulin aan Jan als jeugdwerken. F. acht deze veel minder van kwaliteit en denkt, onder voorbehoud, aan werk van later datum, van andere hand. B. beeldt hiervan een „Christus op den Olijfborg” en een „Kruisiging” af, die toch wel indrukwekkend zijn en rijk aan prachtige, echt Van Eyck-achtige details. B. schrijft deze ook toe aan Jan en meent, dat ze wellicht later zijn ontstaan dan de eerstgenoemde groep, die hij aan Huibrecht toekent.

Als onbetwifelaar eigenhandig, op documentaire gronden, gelden, in chronologische orde, de volgende schilderwerken van Jan van Eyck:

Tot 1432: het Gentsche altaar (over het auteurschap zie ons vorige artikel).
1432 Tymotheos (Londen, National Gallery), het vroegste door Jan geschilderde en gedateerde portret, met het opschrift „leal souvenir”. Warm groen en rood bepalen het voortreffelijk coloriet van dit prachtwerkje.
1433 Man met tulband (Londen, National Gallery). Men neemt in den laatste tijd aan, dat de hier geportretteerde bejaarde man den schoonzoon van Jan van Eyck voorstelt. Het is, naar B. doet opmerken, het eerste den toeschouwer aanzienlijke portret in de Nederlandsche kunst.

1433 Maria met kind (Melbourne, Nat. Gallery), de zgn. Ince Hall Madonna.
1434 Dubbelportret van Arnolfini met echtgenote (Londen, Nat. Gallery), een van Jans grootste meesterwerken. De vrouw heet, volgens B., Giovanna Cenani.
Bij dit vernaemde portret verloor wij ons een opmerking, die wij nergens in de literatuur aantreffen. De „Holzpantoffel van spitzer, seltamer Form”, zoals Beenen ze noemt, links onderaan en iets door de lijst doormeden, onder precies zo vóór op de „Geboorte van Johannes” uit de „Heures de Milan”, volgens Beenen door Huibrecht in 1415, dus twintig jaar eerder, geteekend. Geeft dit niet te denken?

1436 (volgens dateering op de lijst) portret van den goudsmid Jan de Leeuw (Museum te Wenen) (B.).
1436 Madonna met heiligen en donator v. d. Paale (Brugge, Museum). Een wonderwerk van kleur en compositie, zoals ook B. zeer terecht doet uitkomen.

1437 H. Barbara (Antwerpen, Museum), grislale onderschuldiging op de krijtpilatuur met eersten aanzet van de blauwe jucht.
1439 Margaretha van Eyck (Brugge, Museum). Het enige afzonderlijke vrouwportret, dat we van v. Eyck over hebben. Onderzoek met Röntgenstralen heeft, naar Burroughs mededeelt, overschulderingen aan het licht gebracht.

1439 Madonna aan de fontein (Museum Antwerpen), fijn als een miniatuur.

De lijst der volkomen authentieke werken van Jan van Eyck is hiermee afgesloten.

(Slot volgt.)

MUSEUM BOYMANS

De tentoonstelling van werken van leden van den B.N.A., afdeling Rotterdam, in Museum Boymans, die op 16 Juni a.s. zou eindigen, is verlengd tot Maandag 7 Juli.

De tentoonstelling van oude Japanse houtsmeden uit particuliere verzamelingen in het zelfde museum zal Maandag a.s. voor het laatste te zien zijn.

J. A. L.

MUSEUM BOYMANS

De tentoonstelling van werken van leden van den B.N.A., afdeling Rotterdam, in Museum Boymans, die op 16 Juni a.s. zou eindigen, is verlengd tot Maandag 7 Juli.

De tentoonstelling van oude Japanse houtsmeden uit particuliere verzamelingen in het zelfde museum zal Maandag a.s. voor het laatste te zien zijn.

J. A. L.

MUSEUM BOYMANS

De tentoonstelling van werken van leden van den B.N.A., afdeling Rotterdam, in Museum Boymans, die op 16 Juni a.s. zou eindigen, is verlengd tot Maandag 7 Juli.

De tentoonstelling van oude Japanse houtsmeden uit particuliere verzamelingen in het zelfde museum zal Maandag a.s. voor het laatste te zien zijn.

J. A. L.

MUSEUM BOYMANS

De tentoonstelling van werken van leden van den B.N.A., afdeling Rotterdam, in Museum Boymans, die op 16 Juni a.s. zou eindigen, is verlengd tot Maandag 7 Juli.

De tentoonstelling van oude Japanse houtsmeden uit particuliere verzamelingen in het zelfde museum zal Maandag a.s. voor het laatste te zien zijn.

J. A. L.

MUSEUM BOYMANS

De tentoonstelling van werken van leden van den B.N.A., afdeling Rotterdam, in Museum Boymans, die op 16 Juni a.s. zou eindigen, is verlengd tot Maandag 7 Juli.

De tentoonstelling van oude Japanse houtsmeden uit particuliere verzamelingen in het zelfde museum zal Maandag a.s. voor het laatste te zien zijn.

J. A. L.

MUSEUM BOYMANS

De tentoonstelling van werken van leden van den B.N.A., afdeling Rotterdam, in Museum Boymans, die op 16 Juni a.s. zou eindigen, is verlengd tot Maandag 7 Juli.

De tentoonstelling van oude Japanse houtsmeden uit particuliere verzamelingen in het zelfde museum zal Maandag a.s. voor het laatste te zien zijn.

J. A. L.

MUSEUM BOYMANS

De tentoonstelling van werken van leden van den B.N.A., afdeling Rotterdam, in Museum Boymans, die op 16 Juni a.s. zou eindigen, is verlengd tot Maandag 7 Juli.

De tentoonstelling van oude Japanse houtsmeden uit particuliere verzamelingen in het zelfde museum zal Maandag a.s. voor het laatste te zien zijn.

J. A. L.

MUSEUM BOYMANS

De tentoonstelling van werken van leden van den B.N.A., afdeling Rotterdam, in Museum Boymans, die op 16 Juni a.s. zou eindigen, is verlengd tot Maandag 7 Juli.

De tentoonstelling van oude Japanse houtsmeden uit particuliere verzamelingen in het zelfde museum zal Maandag a.s. voor het laatste te zien zijn.

Lucie van Dam van Isselt Zeventig jaar.

De schilderes Lucie van Dam van Isselt te Den Haag wordt aanstaanden Zondag zeventig jaar. Geboren te Bergen op Zoom, kreeg zij les van J. D. Belmer te Kampen en werkte van 1890 tot '94 op de Haagse Academie, waar zij na 1892 de modelklasse van Fr. Jansen volgde. Zij heeft ook in Frankrijk gestudeerd en woonde eenigen tijd te Veere. Bekendheid verwierf zij vooral door haar fleurig en smaakvol geschilderde stillevens met bloemen en eenvoudig huisraad, maar ook door interieurs en stadsgezichten. Ook heeft zij geëst en gelithografeerd. Het schilderij „De omelet”, dat wij hierbij nog eens afbeelden, werd in den zomer van 1938 bij „Arti” geëxposeerd.

STEDELIJK MUSEUM TE AMSTERDAM

Blijft nog een week
gesloten.

Nu de tentoonstelling van moderne religieuze kunst een week later wordt geopend, blijft het Stedelijk Museum te Amsterdam tot 21 Juni gesloten. De groote zomertentoonstelling „In Holland staat een huis” opent op den reeds bekend gemaakte datum 28 Juni a.s.

Guy de Pourtalès overleden.

BERN, 13 Juni. (D. N. B.) De schrijver Guy de Pourtalès is na een langdurige ziekte, op 56-jarigen leeftijd, te Montana overleden.

Guy de Pourtalès.
(Arch. Foto: Rol)

van de Académie Française toegekend.

Op Zaterdagavond 14 Juni, half acht, geven leerlingen van de conservatoriumafdeling van de vereniging „Muzieklyceum” een uitvoering in de groote zaal van het Muzieklyceum. Het programma bevat werken van: Schubert, Chopin, Grieg, César Franck, Lalo, Hugo Wolf, Dvorak en Rachmaninoff.

AGENDA

Amsterdam.

Van 16 Juni tot 4 Juli zullen in de zaal van Galerie Robert, Keizersgracht 518, ceramiëken door F. R. Wildenham en tekeningen door Jan Peeters worden tentoongesteld. De opening geschiedt; Zaterdag 14 Juni des avonds te 8 uur.

Rotterdam.

Rotterdamsche Kunstkring Witte de Withstraat 35: werken van Machiel Brandenburg, Dick Elffers, Doif Henkes en H. C. Mac Lean tot 7 Juli.

's-Gravenhage.

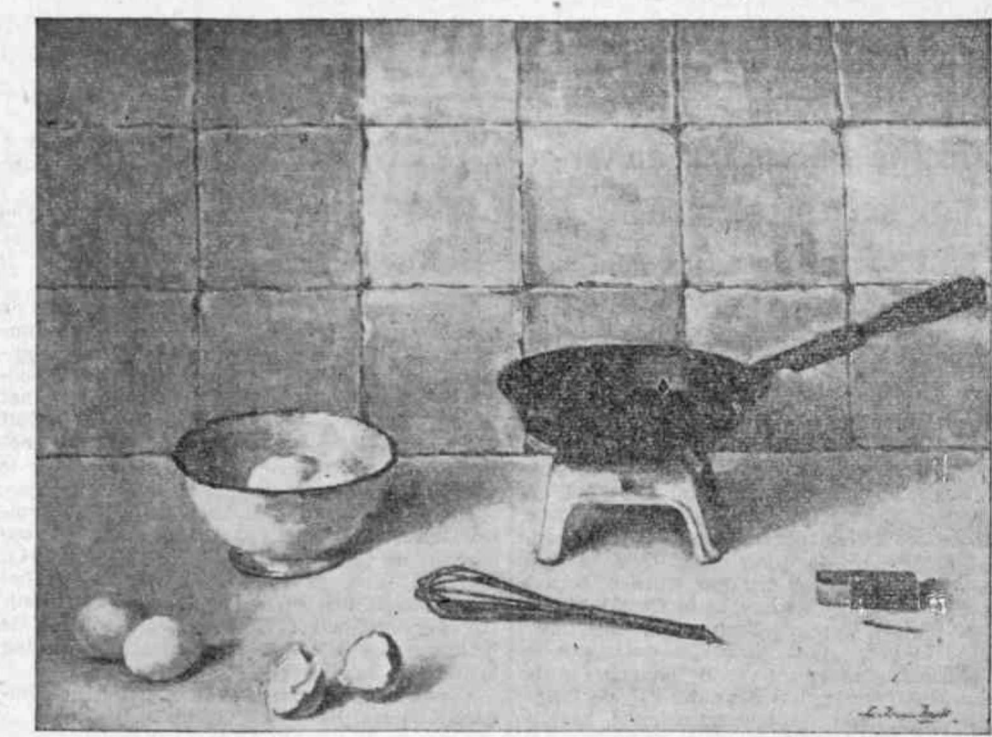
In de kunstzaal „Kunst van onzen tijd” wordt Zaterdag 14 deze een tentoonstelling geopend van werken van Han Krug, waarbij mr. H. de Boer een inleiding zal houden.

Utrecht.

Een tentoonstelling van werken door Jos Croin, H. van Hils en J. Lodevins wordt tot 8 Juli gehouden in de kunsthandel G. J. Nieuwenhuizen Segaar, Anna Paulownastraat 107.

Utrecht.

Gerbrands' Kunsthandel, Oudekerkhof 46: Werken uit de nalatenschap van Willem E. Roelofs Jr. tot 12 Juli.

LUCIE VAN DAM VAN ISSELT, „De omelet”.
(Archief-foto, V.F.B.)

KUNST IN DEN HAAG

Paul Arntzenius bij Liernur.

Schooltekeningen
bij Kleykamp.

De kunstzaal Liernur, die enkele jaren geleden door het overlijden van den oprichter-eigenaar in andere handen is overgegaan (echter met behoud van den oorspronkelijken naam), heeft hetzelfde lot dezer dagen opnieuw ervaren: Eijffinger is, na een zeer korte ziekte, overleden. Zijn jonge weduwe zet nu de zaak voort (ook weer onder denzelfden naam) en zal ongetwijfeld al haar kracht inspannen om den kunsthandel Liernur te houden op het artistieke peil, waarop de oprichter hem was begonnen en Eijffinger hem verder had gebracht. Van de sympathie der geregeerde bezoekers bij het vervullen van de zeer zware taak, die haar zoo plotseling op de schouders is geworpen, mag zij zich wel zeker weten.

In de zaal vindt men nu, als eerste tentoonstelling onder de directie van mevrouw Eijffinger, een expositie van werk door Paul Arntzenius. Dit toont, als steeds, een beschaafde artistiekiteit in opvatting en uitvoering al heeft de laatste hier en daar wel eens watsken steekje. Op het zeestukje no. 7 b.v. haken en springen de korte golven goed maar ze doen te weinig denken aan water, schijnen daarop los te liggen, er niet uit voort te komen. En het „Gezicht op Came” (ontbrekt hier geen s op den catalogus?) van no. 4 is mooi van coloriet maar nogal stijf in de schildering. Maar lekker is het water langs den „Golfbreker” (no. 8), dat eentonig, steer stukje kust is en mooi doordamp is de atmosfeer van „Buiig weer” (no. 13). Ook „Bij Hatten” is een goed, levend stukje van ons land, met de imige, veilige belokenheid van het wonen achter onze dijken en tevens in de sereniteit van een stille lucht. Desgelijks „Onder de boomen”. Een een mooi donzig waas ligt er over de mollige perziken van het stilleveitje no. 1.

Aan een wand in het tusschenzaaltje hangt, als treftrend in memoriam, het door Penning geschilderde portret van Eijffinger, vijf dagen vóór diens plotselinge dood voltooid. Eijffingers prettige, volle, vriendelijke kop met weinig markante trekken en contouren, moet een niet gemakkelijk onderwerp voor een schilder zijn geweest, maar men moet erkennen dat dit toch wel de overledene is zoals wij hem vaak hebben gezien. Al zou men in de schildering wat meer stilligheid wenschen.

(Ingezonden Mededeeling.)

HAAS AZIJN

ONDERWIJS

BEOEFENING VAN HEEMKUNDE

Bond streeft naar eenheid.

Men schrijft ons: De Bond voor Heemkunde heeft dezer dagen een circulaire doen uitgaan, waaraan wij het volgende ontleenen:

De vele verenigingen, die zich op heemkundig terrein bewegen, moeten gaan inzien, dat alleen dan iets te bereiken zal zijn, wanneer de handen ineengeslagen worden en op die wijze vele krachten en middelen beschikbaar komen voor de bescherming, bestudering en verzorging van ons heem. Dan alleen is veel te bereiken op het gebied van de streek- en streekgeschiedenis, oudheidkunde en prehistorie, natuur- en landschapsbescherming, volkskunst, folklore, zeden en gewoonten, kortom alles, wat met de heemkunde samenhangt. Hier liggen prachtige vooruitzichten voor de verfraaiing van ons landschap, van onze dorpen en kleine en groote steden en ook voor het oude handwerk. Hebben onze eche smeden, timmerlieden en meubelmakers hun scheppingsdrang niet moeten wegdrukken onder de allerbanale serie-artikelen in een warenhuis-allerlei? Wat weten wij werkelijk nog van de zeden en gewoonten van onze voorouders? Is het niet plicht, dat wij ons veel en veel meer in de geschiedenis van ons eigen volk verdiepen, zoals het is gegroeid en gevormd sinds de allereerste tijden, die grijze oudheid, waarvoor geleerd werd en nog wordt, dat onze voorvaders gekleed waren in dieren-vellen en waarbij we uit ons hoofd leerden, dat hun voornaamste bezigheid was drinken en dobbelen en dat zij zedelijk niet hoog stonden?

Wat ligt er nog veel arbeid te doen op het gebied van natuur- en landschapsbescherming. Al is er veel gedaan, dit gehele werk moet op andere wijze worden aangevat om het als een onontbeerlijk onderdeel van de gansche heemkundesorg te doen groeien. En wat is er voor de ouderen schooner taak dan de liefde en de belangstelling voor het heem te wekken en in te prenten bij de jeugd? De school, de jeugdverenigingen, de arbeidsdienst, zij alle zijn gemeenschappen, bij uitstek geschikt om het zaad te zaaien.

Het eerste groote doel van den bond is allen die op dit gebied werkzaam zijn, bijeen te brengen. Alle krachten, die zich op het gebied der heemkunde bewegen, zoowel landelijke, streeks- of plaatselijke verenigingen, moeten door den Bond voor Heemkunde worden samengevoegd met waardering en zooveel mogelijk met inschakeling van al deze organisatie. Waar verschillende organisaties hetzelfde werk doen, of waar een betere taakverdeling mogelijk is, zullen wij de gewenschte verbeteringen in overleg met de oude verenigingen tot stand trachten te brengen. Alle partiele acties willen wij samenvoegen, omdat wij die dingen nu anders willen en kunnen zien dan vroeger en omdat door een groter samenwerking veel meer middelen en krachten beschikbaar kunnen komen voor de bescherming, de verzorging en de verdere ontwikkeling van wat wij onder heem willen verstaan. Waar wij mogelijkheden zien, richten wij streeksgewijze afdelingen op, waarvan de leden dit streven ondersteunen. Binnen den kortst mogelijken tijd zullen eenige kleine secretariaten vanwege den Bond verschijnen. Secretariaat bij G. A. van Schaik, Haarlem, Verspronckweg 100.

PROF. DR. J. W. H. UYTENBOGAART.

Prof. dr. J. W. H. Uytendogaart, benoemd buitengewoon hoogleraar in de mechanische technologie te Delft, zal op 26 Juni, des namiddags om drie uur, zijn inaugurele rede houden.

Zorg voor het Geldersche Landschap

VEELZIJDIGE ACTIVITEIT VAN DE STICHTING

(Van een medewerker)

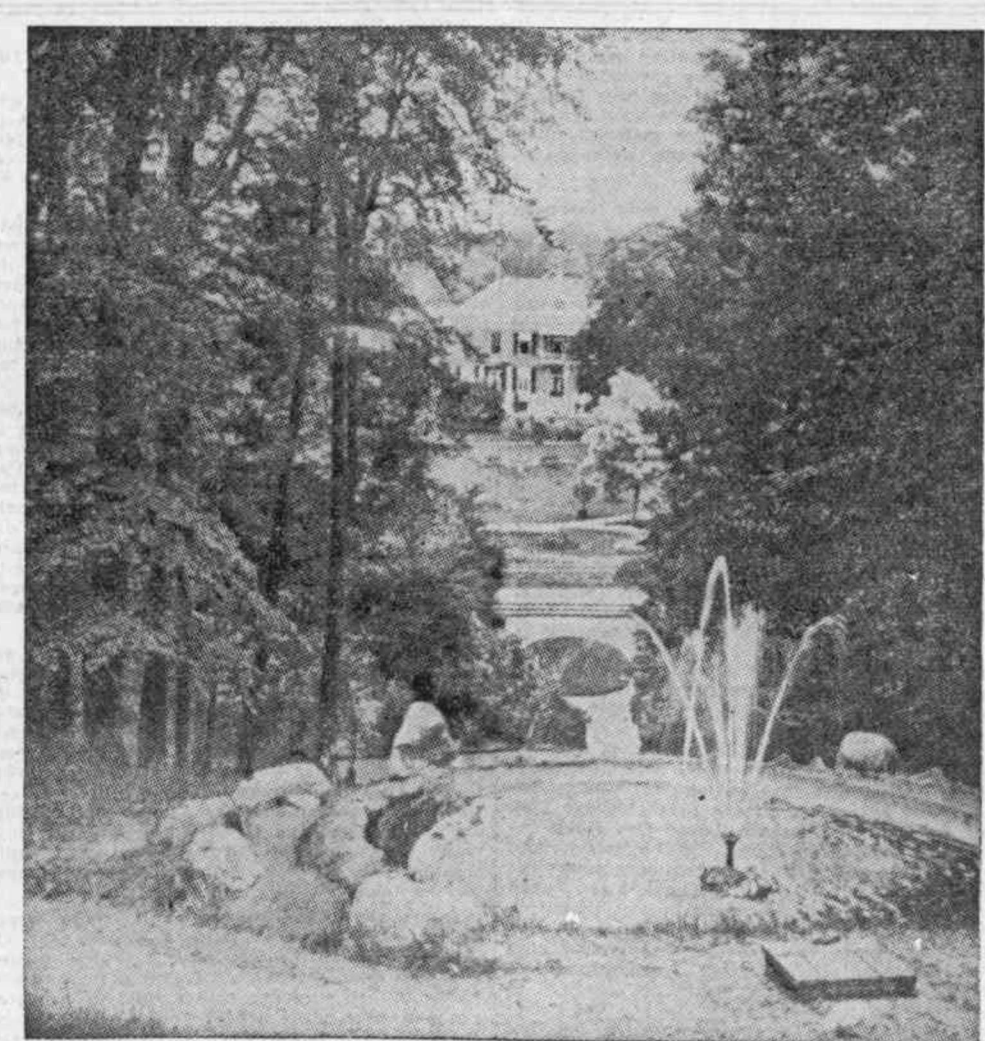
„MEER dan ooit is het noodzakelijk om wakzaam te zijn ten opzichte van het bij uitstek vaderlandsche goed: het landschap, dat den vaderlandseken aard mee heeft helpen vormen, onmisbare bron vormt voor de studie van eigen land en onvervangbare gelegenheid biedt tot rust, verpoeping en herstel van geschokte kracht”, zoo schrijft het bestuur van de provinciale stichting „Het Geldersche Landschap” in zijn jongste uitgave, waarin de resultaten van vijf jaren arbeid worden vermeld. Dit devies is in Gelderland waarlijk hoog gehouden. Voortreffelijke leiding en gelukkige samenwerking tusschen de betrokken instanties hebben tot indrukwekkende resultaten geleid: niet minder dan 1200 ha van het mooiste natuur- en landschapschoon zijn veilig, talrijke voornaamste landgoederen, bosschen en kleine eigendommen, even zoovele „steunpunten” voor het groote culturele werk der natuurbescherming, konden worden aangekocht of werden bij schenking verkregen.

Het groote complex daarvan is nu wel het complex W. en N.W. van Arnhem gelegen, een bolwerk van niet minder dan 560 ha natuur-schoon, met er om heen veilige terreinen van gemeenten, Arnhem en Renkum en van particulieren. Zoo is daar een compleet nationaal park in enkele jaren tijd tot stand gekomen. Dezer dagen waren wij er nog en bezichtigden de nieuwe aanwinst Lichtenbeek, landhuis met park en verder bosch, laag eikenhakhout vooral met berken en mooie lanen, geen oud boschlandschap als bijv. Doorwerth, maar ruim en vol uitkijkpunten, van waar zich prachtige vergezichten openen. De Franche Berg in het park De Hooge Veluwe is duidelijk te zien. Ede ziet men voorbij. Lichtenbeek, het is er licht en zonnig, de beek ligt echter aan de overzijde van den Amsterdamschen Weg, op het landgoed Vijverberg (Groot-Warpsborn). Wat een uitgebreid wandeloord ligt daar nu bij Arnhem en Oosterbeek, en ook de taluds langs den spoorweg zijn nu veilig. Gemeenschapbezit, de Stichting dient het algemeen belang.

Men verdient daar op den Zuidzoom in activiteit, zooveel geestdrift wekt dit heerlijke landschap. Hier kan, na alle vernippering door wegen en woonwijken, na jaren van „wild” woningbouw, zoo veel worden gedaan om het uiterlijk van deze streek schoon te be-

waren. Men is daarmede dan ook sinds langen tijd bezig: burgemeester Talsma is de goede stuwkracht gebieken voor de verzorging van zijn gemeente op de juiste stedsbouwkundige gronden.

Wedijver, ja. Ook de gemeente Renkum, „Natuurmonumenten” en naar wij hopen binnenkort ook het Staatsbosbeheer doet mee. Het „groenplan” ligt in groote trekken vast, als lustoord blijft de Zuidzoom behouden.

LANDGOED MARIENDAAL te Oosterbeek.

Foto-archief (F. V. B.)